

Teologie-sprosté slovo ?

Poslední roky sleduji, jak se stále více napříč církvemi rozmáhají věty typu: „ to je na mne zbytečná teologie, já hlavně ty vztahy“ a věty tomu podobné.

Strašák z teologie, jako by obcházel mnohé církevní společenství a mnozí se jej bojí už vyslovit, jako by to bylo sprosté slovo.

Především církve s kořeny v USA, charizmatická hnutí, silně inklinují v obcházení teologie s odůvodněním: „čtu to a vykládám, jak to v bibli leží a běží“, nebo přinejhorším-vykládám to, „jak to cítím“.

Dovoluji si připomenout (často zapomínané), že teologie (z **řeckého** θεολογία *theologia* < θεός *theos* Bůh + λόγος *logos* slovo) je nauka o Bohu. Je zajímavé, že ateistické slovníky to vědí, jen církve na to v poslední době nějak neslyší. Mnohé církve, na vlně common sense, přistupují k textu s odůvodněním, že stačí pouze číst a selským (zdravým) rozumem čtené aplikovat.

Abych byl pochopen - nejde o to vytvářet společenství pouze intelektuálů (kam bych pak chodil), ale je smutné, když vítězí praktičnost onoho, jak se to hodí, nad tím co chtěl skrze pisatele říct Bůh sám.

Paradoxně-je to právě teologie-která centruje a učí používat zdravý rozum.

Není divu, že pak vznikají různé hereze, sekty a odnože uvnitř církve s důrazem na něco co je třeba kulturně biblicky podmíněné.

Přitom pokud je dobrá teologie (nauka o Bohu), tak naopak prohlubuje setkání s Ním, samozřejmě oživuje dobré vztahy, v konečné řadě a dobré posloupnosti, také uvádí v pohyb praxi věřícího. Teologie - respektuje jazyk, dobu, poselství pisatele a dobrým klíčem exegeze se ptá i na podstatné: Co, kdy, kde, jak, proč.

Chtěl bych zdůraznit, že né vždy to musí být výsada vzdělaných lidí. Laici mají více než kdy jindy možnost srovnání textu ve vícero překladech, nahlédnutí do biblických slovníků, konkordancí atd.

Tam kde se nepoužívá teologie, projevují se tyto znaky:

- místo živého Božího slova vítězí mýty
- mozek se bere jako omyl stvoření
- místo hledání a přibližování se k Pravdě, vítězí pocit - „já si myslím, já to tak cítím“
- společenství namísto Božího zjeveného je zmítáno vlastními názory a následným zklamáním
- je pozorováno silné podhoubí k rostoucímu fundamentalismu

Např. za řadu let v bývalém prostředí církve adventistů jsem měl možnost mnohokrát pozorovat, jak nešťastnou úlohu mají Ti, kteří mají teologické vzdělání a co ještě hůře na Bohoslovecké, nikoliv na adventní fakultě. I přes jejich znalost původního jazyka textu, přes nastudování si problému pozadí textů, je vždy opravoval a cenzuroval kdejaký člen bez bližšího nahlédnutí do textu. Ke kritice mu stačilo pouze vnímání common sense a samozřejmě srovnání kázaného se spisy E.G.Whiteové. Pokud se kázající „nevešel“ – byl kritizován, že to je (paradoxně) „samá teologie“. Tím je zcela nemožné být církví reformovatelnou a reformující se.

Přitom právě teologie - setkání s Bohem samotným, vystavení se tomu, by mělo být nosným motorem života církve. Pokud tomu tak není, je církev pouze klubem přinejlepším dobrých vypravěčů.

Snad drobná naděje by mohla být, že zpoza kazatelný zazní dobrá teologie. Žel i tam (nehledě na laiky, kazatele, faráře) často vítězí hvězdné hodinky řečníků, plné alegorických vyprávění, místo výkladu samotného.

Není nic jednoduššího, než stavět kázání, jak se traduje na příběhu laických kazatelů havířů na Ostravsku - (znovu připomínám - není to o vzdělání) plácnout téma, že Ježíš je kámen úhelný a že to „uhlí“ vlastně hřeje, že to dá práci ho nakopat....., že když se od uhlí vzdálíte je Vám zima....., a pak povyprávět citový příběh, že jsem se jednou od uhlí i spálil... alegorizovat to na Pána Boha a na závěr na to rychle plácnout nějaký text bible, abychom jí vůbec otevřeli.

A tak není divu, že i v protestantském prostředí jsou často kázání určitou formou očištění, které si členové musí vytrpět, aby byli spaseni.

Z kazatelen namísto Božího zjeveného zaznívají často moralistické úvahy, kde je posluchač ponejprv vystrašen, jaká že je doba, co dělá špatně a pak je mu nabídnuto instantní řešení. Nic naplat, že často zcela mimo text Pisma. To už pak není exegeze, ale eisegeze, tedy vkládáním vlastního výkladu do daného textu.

Přál bych všem společenstvím, tolik potřebné setkávání s Bohem. Členům, aby nebyli z poza kazatelen drbáni na místech, kde je to nesvrbí, kázajícím, aby pokud možno Pánu Bohu nepřekáželi. S bázní a chvěním přistupovali k textu na modlitbě, s klíčem, který neničí zámek pokladů tolik potřebných pro dnešní dobu.

Mertlík Petr